

Učiteljski tovariš

Stanovsko politiško glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112

Maribor nas kliče.

Tam gori ob šumeči Dravi, kjer si prijateljsko segajo v roke solnca, šegavosti, gostoljubja in božje kapljice polne Slovenske gorice z obmejnimi resno otožnim Kobanskim in prav tam, kjer obema dobrima sosedoma prožita roko širokopleče temnozeleno Pohorje in ravno Dravsko polje, tam stoji severni naš čuvar, naš Maribor in nas zove, da pohitimo vsaj za nekaj uric v njegovo okrilje.

Maribor, ta naš Meran, pripravlja namreč našemu učiteljstvu posebno posvečen dan. Brez dvoma je, da se bo naše učiteljstvo odzvalo temu klicu in pohitelo tja gori na našo severno mejo. Saj je to njegova samoobsebi umevna dolžnost. In naše učiteljstvo se je vsikdar in povsod zavedalo svoje dolžnosti. Tako je bilo nekdaj, tako bo v bodoče in seveda — ne bo prav nič drugače sedaj, ko ga kliče naš Maribor.

učiteljstvo še na šibkih nogah, navezano še bolj nego dandanes samo náse in na svoje maloštevilne vodnike. Maribor nam je dal našo »Šolsko Matico«, ki je izdatno pripomogla k razvoju našega šolstva. On nam je dal »Popotnika«, ki je vodil in še vodi predgaško vzgojno delo slovenskega učiteljstva in čigar dolgoletnemu uredniku se hočemo ravno sedaj oddolžiti z odkritjem spominske plošče na kraju njegovega delovanja. Imena Schreiner, Nerat, Verstovšek, Poljanec in še razna druga, se sicer v sedanjem vihravem času izgovarjajo bolj poredko, a kljub temu so in ostanejo stebri slovenskega šolstva.

Čudno! Maribor do prevrata vsaj na videz ni bil naš, da si ga je vzdrževal in krepil slovenski živelj. Slovenskemu učitelju ni niti v sanjah prišlo na um, da bi dobil službeno mesto v Mariboru. In vendar je ta Maribor

Kaj si morete še več in boljšega misliti na ta dan.

Tovariši, tovarišice! Izrabite to priliko in posetite Maribor, če ne za drugo vsaj v lastno korist. Naš Maribor, naše mesto ob severni

Ogledali si bomo seveda tudi ostale znamenitosti severne prestolice. Grad sredi mesta, ki ga omenja zgodovina že v X. stoletju, ima krasno notranjo pa tudi zunanjo arhitekturo. Celoten pogled na Maribor si bomo pri-

Predsednik Učiteljskega doma šol. upravitelj
Anton Hren.

Blagajnik Učiteljskega doma
Mirko Kožuh.

meji, za katerega je malo manjkalo, da ni ostalo pri Avstriji, si je vredno ogledati. To bo košček izobrazbe, ki si je na prijeten način pridobimo. Koliko lepše nam bo šlo pri zemljepisnem pouku, če bomo poznali tudi te kraje. Tam se stikajo Pohorje, Kozjak in Slovenske gorice, tam nas pozdravlja Drava, prinašajoč tudi pozdrave iz Korotana.

V Mariboru bomo na sadjarski, vinarski, perutninarski in čebelarški razstavi spoznali vse plodove blagoslovljene zemlje.

voščili z vrha Kalvarije ali pa se bomo povzpeli na 54 m visoki stolp stolnice. V okolici mesta si bomo lahko privoščili ogled Mariborskega otoka, na katerem je bilo pred kratkim postavljeno eno najmodernejših kopališč. Sprehodili se bomo po romantičnem mestnem parku ter obiskali Tri ribnike in še mnogo drugega.

Nikomur ne bo žal, če bo šel v Maribor! Zato še enkrat: Vsi na severno mejo manifestirajte za stanovsko idejo in za moč združništva!

Kmetijska razstava v Kranju.

V soboto, dne 22. oktobra je otvoril z bodečim nagovorom g. ban dravske banovine prvo okrajno kmetijsko razstavo v Kranju. Otvoritvi so prisostvovali zastopniki banske uprave in sreza, zastopniki kmetijskih korporacij, zastopniki narodnega šolstva in lepa množica kmetovalcev.

V glavni dvorani Narodnega doma so razstavljeni v bogati izbiri in posrečeni razvrstitvi pridelki iz poljedelstva in travništva. V telovadnici gimnazije je prav lepa in bogata sadjarska, povrtinarska in čebelarška razstava.

Proizvodni mlekarstva so v čitalniški dvorani Narodnega doma, kjer se nam kaže v lepi sliki planšarstvo, po zamislekih in delu našega tov. J. Lapajnetja iz Cerkelj, ki se je veliko trudil z ostalimi tovariši iz kranjskega sreza, da bo razstava čim popolnejša.

Koliko pozornosti je posvetilo učiteljstvo tej razstavi, nam kaže najlepši oddelek za osnovni kmetijsko-šolski pouk, ki pa je žal razstavljen v pretesnih prostorih, do katerih je neprikladen dohod. Tudi je razstavljen prostor tega oddelka za tako pestro in bogato razstavo premajhen, da posamezne pango ne pridejo dovolj do izraza.

Z udeležbo na tej razstavi s posebnim oddelkom za osnovni kmetijsko-šolski pouk je pokazalo učiteljstvo kranjskega sreza, da stremi približati našo šolo in pouk potrebam kmetijskega naroda. Učiteljstvo je s tem podčrtalo, da dobro ume pravo pot, ki pelje k resnični nacionalni vzgoji. Istina in nepobitna je resnica, da bo le oni prežet nacionalne ideje, ki ljubi svojo grudo, na kateri živi, on ve, da je njegova zemlja drobce one velike zemlje — Jugoslavije. Tako vzgojen pomladek ne bo samo ljubil svoje zemlje, ampak jo z ljubeznijo in umevanjem obdeloval in po umnem delu iz nje črpal zaklade v prid sebi in celokupnosti. S svojim pridobitnim delom bo ustvarjal dobrine narodu in s tem najboljše in najtrajnejšo bazo za vso nacionalno prosveto.

Pa da se pomudimo nekoliko v oddelku za osnovni kmetijsko-šolski pouk.

Tovariš Belin iz Senčurja je razstavil različna orodja in poljedelske stroje, ki so jih izvršili otroci narodne šole. Pri takem delu se mladina ne le najboljše spozna z raznimi kmetijstvu potrebnimi napravami, ampak globoko prouči tudi tehniko posameznih strojev.

Iz sadjarstva ima tov. I. Grum iz Gabrke razstavljene tabele različnih načinov cepjenja, ki jih ponazorjujejo razstavljene in sestavljeni modeli. Tako učilo bi morala imeti vsaka osnovna, prav posebno še kmetijsko-nadaljevalna šola.

Tovariš Jocič iz Olševka nam je pokazal na razstavi opazovalni panj, tov. Jocič Peter iz Predvorja pa stare »kranjčice« iz kranjske okolice.

Zaradi malega prostora je bil razstavljen le en načrt šolskega vrta. Pri vsaki panogi je bila skrbno izbrana vsa zadevna literatura, katero je večinoma preskrbel tov. Lapajne.

Delo na šolskem vrtu je lepo predstavljala slika iz šolskega vrta v Smledniku. Tov. Rupret iz Smlednika je razstavil lepe tabele iz sadjarstva in različno sadjarsko in vrtnarsko orodje. Ta oddelek sta izpolnili šoli na Trati in Trebiji, kateri vodita tov. Rebolj in tov. Krapševa. V tem oddelku je tudi model sadnega vrta, ki ga je razstavila šola iz Cerkelj.

Omeniti bi bilo treba, da je tov. Rupret razstavil tudi poučne grafične tabele na sadjarski razstavi. Posebno naj omenim statistično tabelo o sadnem drevju in uporabi sadja v občini Smlednik. Tov. Rupretu je pridno pomagal tudi tov. Debevc Boris iz Smlednika.

Poleg zadevne literature je bil ta oddelek ponazoril razne sadne škodljivce in način zatiranja.

V gozdarskem oddelku smo videli razne slike in modele gozdnih škodljivcev. Šola v Predvorju je razstavila les in lubje različnega gozdnega drevja, šola iz Cerkelj pa les in zadevno literaturo. Prav mičen in poučen je kotiček, ki nam predstavlja planšarstvo, katerega je opremila tov. Mira Povhova iz Cerkelj, dobra poznavateljica planinske flore.

Iz živinoreje je razstava kaj poučna, saj nam kaže vzoren hlev, razne pasme, močna krmila, dišavna in zdravilna zelišča, krmilnice in drugo. Prav tako poučen je oddelek iz travništva.

Organizacijo teh oddelkov je izvedel tovariš Lapajne s sodelovanjem tov. Pavlovca Milana in Svetliha Dara iz Cerkelj.

Iz vrtnarstva so razstavljene razne slike in različna zelenjadna in cvetlična semena.

Pri tej rastavi, ki ji moramo v vsakem oziru izreči vse priznanje, pa smo pogrešali oddelka za naše gospodinjstvo - nadaljevalno šolstvo, ki bi nam moglo v marsikaterem oziru nuditi poučno sliko dela naših učiteljic na tem polju. Ta razstava bi bila nekaka dopolnitev oddelka za osnovni kmetijsko-šolski pouk, kakor tudi dopolnitev celokupne razstave. Pričakujemo, da se bo prihodnjič to upoštevalo, saj zasluži naše razvijajoče se gospodinjstvo in kmetijsko nadaljevalno šolstvo vso pažnjo in nego.

Opisana razstava predstavlja vse podrobno delo in pripravo učiteljevo za kmetijsko prirodzanski pouk. Zeleti bi bilo, da si ogledajo razstavo vsi oni, ki tako radi kritizirajo našo šolo, pa bi se uverili, da je sodobna, da je njeno učiteljstvo pripravljeno vsepovsod prijeto za delo. Treba je le malo uvidevnosti pa tudi nekaj priznanja ne bi škodovalo.

Učiteljski dom v Mariboru

Ne samo radi tega, ker je Maribor zvesti čuvar našega zaledja in ker vemo, da bi brez njega ne bilo zaledja in ne njegovega središča ponosne in naglo rastoče bele Ljubljane. Slovensko učiteljstvo ima poleg tega in še raznih drugih splošnih vzrokov še svoje prav posebne, ki ga vežejo z Mariborom in njegovim neposrednim zaledjem.

Tam gori je bil početak našega šolstva in prosvete. Saj je ondi živel in deloval njun oče, naš prvi in največji pedagog, škof Anton Martin Slomšek, katerega podoba in veličina nam vstaja vedno bolj pred očmi, čim bolj se poglabljamo v one težke in še temne čase.

V bližino Maribora segajo prvi začetki stanovske organizacije slovenskega učiteljstva, ki se je razvila tekom desetletij v mogočno zgradbo, katere ne more uničiti nobena sila in brez katere bi ne bilo naše učiteljstvo niti od daleč to, kar je sedaj. Ta resnica nam mora biti vedno pred očmi, tudi v sedanjih, ne lahkih razmerah.

So pa še drugi vzroki, ki vežejo slovensko učiteljstvo ravno na Maribor.

Maribor je namreč dal našemu šolstvu in učiteljstvu več, kakor katerokoli drugo naše mesto, da celo v marsikaterem oziru celo več nego Ljubljana. On ga je duhovno vodil pri vsem njegovem vzgojnem in učnem delu. On ga je podpiral v tistih težkih časih, ko je bilo

vzgaljal nacionalno in stanovsko zavedno slovensko učiteljstvo ter ga duhovno vodil pri vsem notranjem in zunanjem njegovem delu. Zato je bil kljub slepilnemu videzu vendarle naš, popolnoma naš. To je pokazal v tistih velikih trenutkih, ko je sam s svojo lastno močjo pretrgal kljub in proti vsem zaprekam verige suženjstva in se postavil na lastne noge ter s tem rešil sebe in velik kos svojega zaledja Jugoslaviji.

Pa ne samo v preteklih in polpreteklih časih, ampak tudi še danes v novih razmerah, je Maribor ohranil svojo postojanko kot mentor slovenskega učiteljstva in šolstva v naši banovini in deloma tudi preko njenih mej. Ustvaril si je svojo »Pedagoško centralo«, ki je dajala in še daje pobudo za nove smeri v našem šolstvu in vzgojstvu. In še danes je uredništvo »Popotnika« v Mariboru.

In da omenimo še neposredni zunanji povod, ko nas kliče Maribor v svojo sredo: dal nam je naš prvi Učiteljski dom, ki ni ravno najmanjša pridobitev za učiteljstvo in bodočnost njegovega stanu.

Zato je vsekakor več nego dovolj, da pohiti učiteljstvo tisti dan v Maribor kolikor mogoče v velikem številu. Saj je naš, učiteljski dan, slavlje našega skupnega dela in žrtev. Zato pokažimo javnosti, da znamo ceniti sami sebe in svoje delo in cenila nas bo tudi ona.

M. Zor:

5. novembra vsi v Maribor!

Maribor slavi svoje jesensko slavo. 5., 6. in 7. novembra se nam bo predstavil jesenski Maribor v vsej svoji lepoti, z vsem, kar mu nudi priroda ob koncu njenega leta.

Prvi dan slavlja je posvečen učiteljstvu. Učiteljski dom bo pokazal plodove svojega dela, bogate plodove komaj desetletnega dela. Da bi tej prvi jeseni sledilo še mnogo rodovitnih jeseni, najmanj tako rodovitnih, kot je letošnja!

5. novembra mora videti Maribor vse naše učiteljstvo. Za četrtinsko vožnjo je preskrbljeno, ravno tako imajo ta dan udeleženci slavlja pouka prosto. Odstranjene so vse ovire, zato ne velja noben izgovor! Stanovska zavednost, ki je postavila v Mariboru naš prvi dom, nas sedaj kliče. Stanovska zavednost nas poziva, da pred vsem svetom dostojno proslavimo ta naš dan. Vsa javnost bo ob tej priliki presojala našo moč, našo agilnost, bo štela naše vrste. In te vrste morajo biti močne in strnjene. Ne sme manjkati nikogar, posebno še ne sme manjkati nikogar s kranjske strani. Mi, ki smo bolj počasni v zidanju in postavljanju domov, mo-

ramo biti prvi, ki bomo stisnili roke tovarišem s severne meje, da jim čestitamo na uspehu. Pokažimo jim, da se z njimi veselimo, saj je njihov dom tudi naš dom, kakor bo naš tudi njihov.

Poleg slovesne otvoritve Učiteljskega doma so na sporedu še druge pomembne slavnosti.

Dopoldne bo odkritje spominske plošče zaslužnemu šolniku in uredniku »Popotnika« Mihaelu Neratu na šoli v Krčevini. Temu bo sledilo slavnostno skupno zborovanje petih učiteljskih društev iz Maribora in okolice. Samo domačinov, ki bodo prisostvovali temu zboru, bo okrog 500, koliko bo pač prišlo še gostov!

Popoludne bo višek slavlja, slovesna otvoritev doma ter odkritje plošče v spomin našim stanovskim vzornikom in dobrotnikom Učiteljskega doma. Nato bo sprejem učiteljskega pevskega zbora. Zvečer bo ob 20. uri koncert. V okviru koncerta bo nastopil tudi mladoletni umetnik na gosli Miran, sinko našega tovariša Viherja iz Slov. Bistrice.

31. oktober svetovni dan varčevanja.

Morda se čudno sliši, če se danes govori o varčevanju ozir. bolje rečeno o štednji. Danes že itak vsakdo komaj priskoži toliko, kolikor potrebuje za vsakdanji kruh, da bi pa celo dinarčke na kupček deval, o tem niti govora ne more biti. In kljub temu ima 31. oktober kot dan varčevanja ravno v teh hudih časih svoj poseben pomen.

Kadar ima človek vsega dosti, takrat lahko varčuje, umetnost pa postane varčevanje za onega, ki je v stiski, ki mora shajati ob malem. Toda ta umetnost je ravno za tega velevažna, ravno njemu največ koristi. On mora dobro varčevati, če hoče s svojimi pičlimi dohodki shajati. V tem pomenu je namreč treba vzeti besedo varčevanje ob letošnjem 31. oktobru.

Nam vsem gre težko, vsi občutimo gospodarsko krizo, ki je objela ves svet. Ne smemo je pa vzeti za prehudo, za hujšo nego je. Misliti ne smemo na to, kako nam je hudo, misliti moramo marveč na to, kako jo bomo preboleli, kako bomo vzdržali in dočakali boljših časov. Kakor pride za solncem dež, tako mora priti tudi za dežjem solnce. Tak je zakon narave, ki ne dopušča nobenih izjem.

Na dan varčevanja bodo po vsem svetu premišljali, kako si je treba urediti življenje, da se bo shajalo z malim in da se bo morda še kaj prištedilo. Razmišljajmo o tem tudi mi. Tarnanje nam ne bo zaleglo nič. Preko vseh težav pa nas bo ponesla dobra volja in zaupanje v boljšo bodočnost. Ne kaže nam samo čakati nanjo, kajti s samim čakanjem ne bomo dosegli nič. Treba je varčevati! Treba je varčevati tem bolj, čim slabše se nam godi. Upati smemo na boljše čase, a računati moramo s slabšimi. Ako bomo tako delali, tedaj nam bo varčevanje lahko. V slabih časih moramo imeti nekaj rezerve še za slabše. To načelo edino more rešiti sedanjo krizo. Omejiti se moramo v tem, omejiti v onem. Zategniti moramo pas, stisniti zobe in čakati

in delati. Saj bo šlo, saj mora iti! Saj smo že mnogo hujše čase preživeli, pa smo še vedno tukaj.

Varčevanje pomeni danes omejiti se, zadovoljiti se z manjšim. Če bodo vsi ljudje tako delali, tedaj bo kmalu konec krize. Morda bi bila še boljša formulacija tega stavka sledeča: Kadar bodo vsi ljudje tako delali, takrat bo konec krize. Tako je! Kljub hudim časom imajo ljudje še vedno denar za zapravljanje. Kako žalostno je slišati vsako soboto po gostilnah, po vinotočih harmoniko in pijano petje. Kolikokrat vidimo zunaj v temi stati ženo z otrokom v naročju in čakati, kdaj pride mož iz gostilne. Ni ga bilo še domov, s plačo je šel najprvo v gostilno. Otrok pa čaka, on je lačen. Koliko je tu za zapravljanja, koliko bi se takim ljudem s štednjo izboljšalo življenje! Taki ljudje najglasneje tarnajo o krizi, takih je največ »brezposelnih«.

Mi, ki smo učitelji narodovi, moramo posvetiti z najlepšim vzgledom. Ravno sedaj moramo pokazati na nas samih, kako se štedi, kako se varčuje. Kajti vzgledi vlečejo, med tem, ko besede samo mičejo. Poleg vzgleda pa moramo seveda tudi vse sile postaviti, da v šoli in zunaj nje propagiramo varčevanje. Vsi narodi bodo na 31. oktobra koncentrirali vse sile na to propagando. Pridružimo se jim še mi. Posvetimo nekaj časa med poukom tej stvari. Ako se zavzamemo za stvar, ako bomo sami prepričani o potrebi varčevanja, ako bomo vsak dan sami to izvajali, tedaj bodo otroci in odrasli med našimi besedami, v našem glasu začutili resnico tega, kar govorimo — in imeli bomo z našo propagando uspeh.

Jesen je tu. Kmet je pospravil poljske pridelke. Nekaj jih shrani zase, nekaj jih proda. Sedaj dela načrte za bodočnost. Zato je ravno sedaj najboljši čas za propagiranje varčnosti. Saj je ravno zato tudi izbran kot najpomembnejši dan 31. oktober.

Torej na delo za rešitev krize! M. Z.

Grobovi in šola.

Vsako leto prihajajo pred Vsemi svetimi na šole okrožnice s prošnjami raznih invalidskih in vojniških udruženj, da naj šolski otroci popravijo in okrase zapuščene vojaške grobove. Gotovo bo tudi letos kaj takega prišlo. In to je popolnoma v redu. Narod, ki ne spoštuje svojih mrtvih, ni vreden, da živi.

Ne gre pa mi v glavo, zakaj morajo biti grobovi samo za Vse svete lepi in okrašeni. Zakaj pa se ne skrbijo za zapuščene grobove vse leto, kakor to skrbi večina ljudi za grobove svojcev. Zakaj se jih okraši le enkrat na leto in še to v pozni jeseni, ko bo itak sneg kmalu vse zakril in izenačil vse gomile, tako bogatašev, kakor beračev. Ali se ne bi dalo to ukreniti drugače?

Seveda se da! Treba je le delo organizirati, treba je le sistematično urediti okrasitev grobov. Tako-le si mislim: Vsak otrok — ali pa po več skupaj — si naj izbere zapuščen grob in naj skrbi vse leto zanj. Saj ni treba vsak dan na njem delati. Zadostuje enkrat v pol meseca ali morda celo samo enkrat na mesec, da se zemlja nekoliko prekoplje, da se izruje plevel, da se poravna pesek okrog

gomile. Sem in tja se vsadi na grob lahko tudi cvetlice, ki jih vzgoje doma ali pa na šolskem vrtu. Ali ne bo tak grob potem vse leto čeden in lepo oskrbovan? Ali ne bo otrok ponosen, da ima nekaj, kar je v njegovi oskrbi? Ali ne bo z veseljem oskrboval groba, ob katerem bo tablica z napisom: »Ta grob oskrbuje Ivan Vrh iz šole na Bregu«.

Gotovo bi se dalo kaj takega izvesti! To bi bila zopet enkrat vzgoja za življenje. Otrok, ki sicer živi ko božji volek tja v ljubi dan, bi dobil s to stvarjo neko dolžnost, neko stalno dolžnost, ki bi jo moral izvrševati, s katero bi moral računati. Ako bi to izvrševal rad — in to je odvisno od učitelja — tedaj bi v življenju prevzel in vestno izvrševal še marsikatero drugo delo, od katerega bo več zaviselo, nego od lepo oskrbovanega groba.

Tovariši, poizkusimo! Upeljali bomo s tem prav lepo navado. Koder ni vojaških grobov, se gotovo najde kaj drugih zapuščenih, na vsakem pokopališču jih je dovolj!

Nečesa pa pri vsem tem ne smemo pozabiti: Ne zahtevajmo od otrok preveč, sicer bodo kmalu izgubili veselje. — or.

Dobrodelno društvo „Varstvo“ učiteljstvu.

Predragi bratje, dobre sestre!

Svetovna kriza je med vsemi narodi na svetu povzročila mnogo bede in siromaštva. Tudi naši kraji niso izmuznjeni; tudi pri nas raste pomanjkanje in ubožstvo. Zlasti mnogi ubožni starši so v silnih skrbih, kako bodo preživljali svoje otroke, ker ni ne denarja, ne obleke, ne živeža. S strahom gledajo v bodočnost. Mnogi starši imajo že šoli odrasle otroke, pa ne vedo kam z njimi; ne vedo in ne znajo poiskati primernege mesta, kamor bi dali svoje otroke, da bi se karkoli izobrazili in si v poznejšem življenju mogli na pošten način služiti vsakdanji kruh.

Toda temu siromaštvu in tej nevednosti in neznanju se da pomagati, če se vsi kot bratje in sestre združimo v društvo in svojim malim bratom in sestricam z združenimi silami pomagamo. Kjer je resnična ljubezen do bližnjega in ljubezen do lastnega naroda, se da vse doseči. To dokazujejo društvo »Narodna zaščita« in društvo »Hrvatski Radiša« v Zagrebu. V teh dveh društvih so se združili vsi hrvatski rodoljubi in rodoljubkinje, da pomagajo svojim malim rojakom in rojakinjam. Človek mora občudovati veliko dobrodelno, narodno, prosvetno in gospodarsko delo, ki ga vršita ti dve društvi. »Zaščita« je pri premožnejših posetnikih namestila na prehrano in vzgojo nad 60.000 (šestdesettisoč) otrok ubožnih staršev. Razen tega je razdelila od leta 1914. do danes 22 milijonov dinarjev v dobrodelne namene. — »Radiša« pa je nastavil nad 15.000 dečkov v razne obrti.

Podobno hoče delovati tudi naše dobrodelno društvo »Varstvo«. Delovalo bo le v dravski banovini, s sličnimi društvi v državi bo pa v prijateljskih odnosih. Društvo hoče: 1. kolonizirati slovenske siromašne otroke in sirote med dobre slovenske družine; 2. nameščati trgovske, obrtne, industrijske in kmetijske učence. Nameščati hočemo samo zdrave in nepokvarjene otroke stare od 6 do 12 let; v poznejše obrtne, trgovske in kmetijske stroke seveda dečke v primernih letih in po zmoglostih. »Varstvo« hoče, da bodi manj učenega proletarijata, pa več dobrih kmetov, obrtnikov, trgovcev in sposobnih delavcev.

Toda društvo ne more dosežati svojih namenov, ako ga ne podpirajo vsi sloji prebivalstva, eni z denarnimi podporami, drugi s potrebnimi informacijami ali s tem, da sprejmejo siromašne otroke na prehrano in vzgojo, ali da sprejmejo potrebne vajence v svoje podjetje.

Zato se obračamo do vseh dobrih sre, do vseh blagih Slovencev in Slovenk, ki jim je Bog dal dovolj zemeljskih darov za preživljanje, da sprejmejo kakega siromašnega otroka za daljši ali krajši čas na prehrano in vzgojo. Kdor pa ne more prevzeti otroka, naj vsaj z denarno podporo podpre to dobrodelno in narodno akcijo. Društvo »Varstvo« je odprlo svojo pisarno v Ljubljani na D. najski cesti št. 17 (pritličje, vhod s ceste). Tu sem se oglašajo vsi darovi in tu se sprejemajo vsi oglasi za siromašne otroke.

Siromašni starši, ki imate dobre in nepokvarjene otroke v starosti 6 do 12 let, pa jih ne morete preživljati in ne oblačiti, obrnite se na društvo »Varstvo« in sporočite, da poskrbi vašim otrokom za daljši ali krajši dobo preživljanje in vzgojo pri dobrih ljudeh.

Oni poljedelci, ki žele dobiti 14- ali 15-letnega fanta, da se pri njih izuči praktičnega

in naprednega poljedelstva, dalje obrtniki, trgovci, ki žele dobiti vajence, naj se obrnejo v vseh teh zadevah na društvo »Varstvo«, ki jim bo poskrbelo potrebne vajence.

Oni starši, ki želite, da se vaši otroci izučijo poljedelstva, kake obrti ali trgovine, sporočite društvu »Varstvo«, da poišče za vašega sina poljedelca, obrtnika, trgovca, ki bi ga hotel sprejeti na izučbo.

Na vse blage Slovence in Slovenke se obračamo z iskreno prošnjo, da bi podpirali vsak po svoji moči namene društva »Varstva« vseh poudarov. Z združenimi močmi se da veliko storiti in marsikatera solza obrisati. Društvena članarina znaša letno 10 Din. Sprejme se vsak najmanjši dar. Darežljivosti niso stavljene nikake meje. Vsako leto bomo javno polagali svoj račun in poročilo o svojem delu.

Pri svojem delu bomo ne glede na desno ali levo pomagali po svojih močeh vsakemu, ki je pomoči potreben.

Ljubljana, 6. oktobra 1932.

Za dobrodelno društvo »Varstvo«:
Franc de Cecco, tajnik. Anton Mrkun, predsednik

Splošne vesti.

VABILO

na izredno posvetovanje upravnega in nadzornega odbora JUU sekcije Ljubljana s predsedniki sreskih učiteljskih društev, ki bo 6. novembra 1932.

v Mariboru v slavnostni dvorani moške učiteljske šole. Začetek ob 8. uri.

DNEVNI RED:

1. Situacijsko poročilo.
2. Poročilo funkcionarjev: a) tajnika, b) blagajnika, c) urednika.
3. Razgovor o glavni skupščini.
4. Gospodarska akcija našega stanu.
5. Spomenica.

Pričakujemo polnoštevilne udeležbe.

JUGOSLOVENSKO UČITELJSKO UDRUŽENJE, SEKCIJA ZA DRAVSKO BANOVINO V LJUBLJANI,

dne 25. oktobra 1932.

Ivan Dimnik, predsednik.

Jos. Kobal, tajnik.

ČEŠKOSLOVAŠKI
NARODNI PRAZNIK.

V petek 28. oktobra t. l. praznuje naša bratska zaveznica svoj narodni praznik. Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Ljubljani priredi v ta namen slavnostni koncert, ki se bo vršil ta dan v veliki dvorani hotela »Union« v Ljubljani. Pričetek točno ob 20. uri. Sedeži od Din 15.— do Din 6.—. Dolžnost naša je, da se udeležimo koncerta v čim večjem številu.

Predsedstvo sekcije JUU.

Nerad preveč ne da nikdó,
vsakdó pa hoče kaj za to,
če misliš, brate, to doseči,
se moraš k »Daj-Damu« zateči.

UPZ koncertira 5. novembra v Mariboru in 6. v Celju — posetite koncert!

† Anton Funtek

V petek 21. oktobra je umrl v Ljubljani mnogim učiteljem dobro znan profesor Anton Funtek. V svojem življenju si je pridobil mnogo zaslug ne le kot vzgojitelj in profesor učiteljskega naraščaja, marveč tudi kot slovenski književnik.

Anton Funtek se je rodil v Ljubljani 30. oktobra 1862. V Ljubljani je obiskoval realko in dovršil učiteljske, bil je učitelj v Litiji in St. Vidu pri Stični, nato pa je študiral v dunajskem tehnološkem muzeju in postal meščanskošolski učitelj v Ljubljani (1888.). Pet let je poučeval na obrtni šoli, pozneje je bil imenovan za profesorja na moškem učiteljski, kjer je bil do svoje upokojitve l. 1925. Po prevratu je bilo prof. Funtku poverjeno urejanje Uradnega lista. Ko je bil pred nekaj leti razrešen tega dela, je bil zelo prizadet. Brez dvoma spadajo Funtkovi prevodi zakonov in odredb med najboljše v slovenskem jeziku. Kot dober poznavalec našega jezika je v marsičem razširil in obogatil, tu in tam pa iztrebil in očistil našo terminologijo raznih strok in panog.

Mnogo se je rajni profesor Funtek uveljavljal v literaturi. Kot pesnik se je oglašil v »Ljubljanskem Zvonu« že leta 1881. V tem času je slovel kot mojster slovenskega verza. Pri Cimpermanu se je Funtek nedvomno navzel spodbujanja do čistega jezika, in temu je ostal zvest do zadnjega. Funtkove pesmi so izhajale v »Ljubljanskem Zvonu«, »Kresu«, »Slovanu«, l. 1894. pa jih je izdal v samostojni zbirki (»Izbrane pesmi«). Med temi pesmimi jih je nekoliko, ki mimo njih ne bo mogel noben urednik antologije slovenskega pesništva. Funtek se je poskušal predvsem v liriki, pisal je tudi v prozi, v dramatik pa je dosegel lep uspeh z dramo iz umetniškega življenja »Tekma«, ki so jo igrali na vseh slovenskih odrih. Poleg te drame je spisal libreto »Teharskih plemičev«, ki ga je uglasbil doktor Ipavc.

Prevajal je tudi pesnitve. Največje njegovo prevajalsko delo je njegov prevod pre-

ga dela Goethejevega »Fausta«. Poslovenil je tudi Baumbachov ep »Zlatorog«. Shakespearejevega »Kralja Leara«, Hauptmannov »Potopljene zvon«, Schillerjevo »Pesem o zvonu« in celo vrsto opernih tekstov, med njimi Sabino »Prodano nevesto«.

Nadalje je Funtek pisal mladinske knjige, sestavil je več učnih knjig in spisal življenjepis Josipa Cimpermana. V letih 1891. do 1894. je bil urednik »Ljubljanskega Zvona«; odstopil je v času, ko se je jela uveljavljati nova struja, pod vodstvom Cankarja in Ketteja, ki je zadela tudi njega. — Pozneje je bil dalje časa urednik službene »Laibacher Zeitung«. V zadnjih letih se je malo oglašal, razmere v našem slovstvu mu niso bile nič kaj po godu.

Smrt ga je rešila trpljenja. Za njim bo ostal svetel spomin in njegovo ime bo trajno zapisano v zgodovini naše književnosti, spominjali se ga bodo tudi mnogi učitelji, kot vzornega profesorja in blagega vzgojitelja. Umrl je — a njegov spomin bo živel med nami.

† Fran Milčinski

Kakor umirajo po nekem tajnem zakonu razvoja v majhnih dobah veliki ljudje, tako zapuščajo v resnih in strogih časih, kakršni so dan današnji, kletko življenjskih tegob, skrbi in nadlog vedra čela, kakršnega je nosil do torka opoldne med nami pisatelj Fran Milčinski.

Slovinci smo revni na humorju, še bolj na humorističnih pisateljih. Malo vedrine so prinesla v naše slovstvo samo tri imena. Pred davnimi desetletji je Jakob Alešovec napisal knjigo »Kako sem se jaz likal«. Naši predniki so jo prebirali ne sicer s solzami v očeh, vendar pa z blagodejnim učinkom na lice. Potem se je oglašil Rado Murnik z romanom »Groga in drugi«. In po njegovih »Jarih junakih« se je pojavil tretji slovenski humorist, stvaritelj Fridolina Zolne, sodnik, odvetnik in človek Milčinski.

Pred približno pet in dvajsetimi leti so začeli izhajati njegovi literarni poskusi v naših leposlovnih revijah »Slovanu« in »Zvonu«. Odlikovalni so se po neki ščegetojci drastičnosti in ostrim karakteristikami, mejeji mestoma že na tipiko. Toda Milčinski ni šel naravnost nad veliki tekst. Kakor da se je zdrznil nad tem, kar imenujemo humor, se je zopet umaknil — v kraljestvo otroške domišljije. O, bil je preveč pesnik, da bi ga mogel okus zavesti v banalnost! Tako je leta 1909. napisal »Igračke«, dve leti nato ljubke in mične »Pravljice«, kmalu potem pa »Muhoborce«, kjer je odkril čitatelju vse vrline dobrega pripovednika. Potem ga je zopet za nekaj let pogoltnilo delo. Leta 1917. je dal na svetlo »Tolovaja Mataja«, senzacijsko tedanjega knjižnega trga z značilnim geslom: V zadnjem letu vojne — da bi bila zadnja! Ob istem času so izšli pri Mohorjevi družbi tudi njegovi »Ptički brez gnezda«, povest, ki doslej nima premca v slovenski književnosti po originalnosti sižija in sigurnosti obdelave. To je — da si dovolimo primeriti — nekakšen naš Dickens, toliko življenjskega vpogleda in srčne topline vsebuje to delo. Milčinski se je nanj temeljito pripravljal, kajti že leta 1912. je referiral v »Popotniku« o zanemarnem in izprijeni mladini ter o stiku ljudske šole z varstvenim sodiščem v brigi za zanemarnjeno mladino, v Zabavni knjižnici Slovenske Matice pa je priobčil »Mladih zanikarjev« lastne življenjepisne.

Po vojni se je zopet intenzivneje posvetil književnosti. Česta potovanja v Zagreb, kjer je bil član sodišča Stola sedmorice, so mu dala obilico snovi za zgodb »Tokraj in onkraj Sotle ter tam preko«. Približno v to dobo spada tudi njegov »Drobiž« ter »Gospod Fridolin Zolna in njegova družina« poleg kratkočasnih zgodbic.

Kmalu nato se je posvetil skoro izključno mladinski književnosti.

Za »Novi rod«, ki je tedaj izhajal v Trstu, je začel pisati prelepe »Zgodbe kraljeviča Marka« po srbskih narodnih pesmih. Izbral je iz njih najlepša mesta, jih obdelal, opilil ter poklonil najbolj zapuščenim med zapuščenimi — otrokom, ki jih je usoda pustila

onkraj meje. Vsaka teh zgodb kraljeviča Marka je biser, s katerimi bomo še dolgo lahko plačevali srčno ljubezen naraščaju. In tudi potem, ko je »Novi rod« v Trstu nehal izhajati, ker so ga zatrli, je ostal Milčinski zvest otroški duši. Pisal in prispeval je do zadnjega zgodbe veselega značaja za novo ustanovljeni »Naš rod« v Ljubljani. On, ki je ljubil otroke, se je zavedal, da jim velja dati v teh hudih časih sočne hrane, ki jim ne bo zatrla bistrega pogleda na svet. Dasi sam često mrk, jim je neprestano vedril čela. Med najmlajšimi konsumentmi domače književnosti gotovo danes ni duše, ki ne bi poznala Milčinskega, če ne po imenu, vsaj po vsebini njegovih veselih povesti.

Tako je Milčinski delal in pisal, dokler mu ni smrt izbila peresa iz rok. Njegova krepka življenjska volja je do zadnjega kazala upornost koščeni dekli. Še dobrih deset dni pred smrtjo se ji je nasmejal in jo z ironičnim zamahom roke odbil od sebe. Zdaj pa ga ni več. Milčinski je mrtev.

Skromno je torišče slovenskega humorja in slovenskega humorističnega pisatelja. Kakšne snovi so mu prav za prav na izbero? Ošvrkavati sme kvečjemu rodoljubno udejstvovanje, prirejanje veselice, zabav, jubilejev, proslav. Tako je bilo do vojne. Po vojni se je krog nekoliko razširil, pridruživlo se mu je nekaj novih elementov. Strogi časi zadnjih let pa so izbili dno še tistemu, kar smo v tem pogledu imeli nekoč.

Eden redkih, ki se ni strašil truda na tem torišču, je bil Milčinski, ki ni samo vztrajal, ampak dajal poguma še drugim, ki so omahovali v malodušnosti. Na njem ni bilo senice strahu pred to grozo in groznico, ki jo tolikermi vlija današnja doba. Bil je cel mož.

Bil je več, bil je — človek. Po tej redki vrednoti velja oceniti njegovo izgubo za mladino, družbo, književnost. Mogoče jo bodo tako ocenili, mogoče tudi ne. Gotovo pa bodo čutili to vrzel, ki je zazijala z njegovo nenadno smrtjo vsi tisti, ki še niso popolnoma izgubili čuta človeškega dostojanstva, morale in etike.

Vse muzikalije se dobe v knjigarni Učiteljske tiskarne. Prospekte raznih edicij pošilja na zahtevo brezplačno.

RAZPORED MARIBORSKEGA UČITELJSKEGA DNEVA DNE 5. NOVEMBRA 1932.

Dopoldne ob 10. uri, odkritje spominske plošče zadrudnemu šolniku in uredniku »Popotnika« pokojnemu Mihaelu Neratu v krčevinski osnovni šoli. Zbirališče pri šoli v Krčevini.

Ob 11. uri: zborovanje učit. društev Maribor desni, levi breg, Slov. Bistrica in Sv. Lenart v Narodnem domu. Dnevni red obsega: »Naši učiteljski domovi in druge učiteljske gospodarske ustanove« poroča tov. Hren. »Sedanjí položaj v naši stanovski organizaciji« poroča predsednik Dimnik.

Popoldne: ob 15. uri odkritje spominske plošče v Učiteljskem domu našim vzornikom in dobrotnikom: Mihaelu Neratu, Engelbertu Ganglu, Betki Klamperjerji, Tinčku Vodeniku, Tilčki Vodenikovi, Antonu Porekarju in Slaviju Dimniku. Zbirališče pri domu v Kosarjevi ulici.

Ob 18. uri: sprejem pevkega zbora JUJ in drugih gostov na Glavnem kolodvoru.

Ob 20. uri: koncert pevskega zbora in mladoletnega umetnika na goslih Mirana Vilherja v Unionski dvorani.

NAVODILA UDELEŽENCEM UČITELJSKEGA DNEVA V MARIBORU DNE 5. NOVEMBRA 1932.

Ker je za mariborske jesenske dni, v katerih okviru se vrši 5. novembra »Učiteljski dan« v Mariboru, dovoljena iz vse države v Maribor četrtinska vožnja, zato je v tistih dnevih pričakovati precejšnjega dotoka posetnikov ne samo iz naše banovine, ampak tudi iz drugih krajev. Glede četrtinske vožnje se je potrebno ravnati po navodilih, ki so bila in bodo še objavljena v dnevnem časopisu.

Mariborsko učitelstvo je sestavilo poseben odsek, kateri vodi vse priprave, da bodo imeli tovariši in tovarišice vse udobnosti, kolikor jih more nuditi Maribor svojim gostom.

Na kolodvoru bo v soboto 5. novembra posloval pri prehodu vseh vlakov stanovanjski odsek, kateri bo učitelstvu nakazal stanovanje in nudil spremljevalca, ki povede dotičnika v odkazano mesto stanovanje. Za stanovanje pa se je neobhodno potreba prigrasiti in sicer na naslov: Upravitelstvu III. deške osnovne šole v Mariboru — Ruška cesta in sicer tako, da prispe prigrasnica najpozneje do 3. novembra dopoldne v Maribor.

Pri koncertu je pričakovati velikega obiska, ker je naš pevski zbor že priznan od javnosti kot prvovrsten. Razen tega bo zelo privlačna točka mladosten umetnik Miran Viher, ki proizvaja lahko na goslih težke komade. Ta sinko našega tovariša je v tem oziru pojav, kakršnega še nismo imeli. Slovenci. Spremlja ga pianistinja ga. Mirca Sancinova. Kdor hoče imeti pri koncertu zasiguran sedež, naj to javi istotako upravitelstvu III. deške šole v Mariboru — Ruška cesta in sicer tudi najpozneje do 3. novembra dopoldne. Čene sedežev so od 30 do 10 Din navzdol z razliko po 5 Din.

Program »učiteljskega dneva« 5. novembra je obsežen, zato prosimo točnosti.

— Učitelji, ki se udeležijo proslav in zborovanj povodom otvoritve Učiteljskega doma ter nadaljnjih prireditev v Mariboru, so no odredbi banske uprave dne 5. novembra pouka prosti. Udeleženci morajo prinesiti šolskim upraviteljem potrdila o udeležbi teh prireditev in proslav.

— Ob 20 letnici balkanske vojne se je udeležilo učitelstvo ljubljanskih in okoliških šol manifestacijskega obhoda dne 22. oktobra v prav častnem številu.

— Študijsko potovanje. Tovariš Metod Kumelj, učitelj gluhonemih in poslevoedeči tajnik naše sekcije, je odšel na tritedensko študijsko potovanje v Nemčijo, da si poglubi svoje strokovno znanje. Na svojem potovanju obišče več znamenitih zavodov za gluhoneme.

— Praktični izpiti za otroške vrtnarice bodo v drugi polovici novembra t. l. Tozadevne prošnje naj se vlagajo najkasneje do 6. novembra 1932, na ravnatelstvo drž. učiteljske šole v Ljubljani. Točni termin bo prosilcam javljen pisмено. — Izpitni odbor.

— Prosti dnevi za učiteljska zborovanja. Prosvetno ministrstvo je izdalo na prošnjo Jugoslovenskega učiteljskega združenja pod O. N. br. 80.363 z dne 18. oktobra 1932. odlok, da smejo vsako šolsko leto uporabiti učitelj(ce) član(ice) JUJ po deset dni za posejanje zborovanj sreskih društev. V srezih s povoljnimi terenskimi razmerami po en dan mesečno, a po dva ali tri dni mesečno v onih srezih, kjer so terenske razmere slabe. Skupno sme vsak član JUJ uporabiti letno deset dni za udeležbo na zborovanjih. Predsednik banovinske sekcije sme v to svrhu porabiti največ 20 dni, a predsednik glavnega odbora največ 30 dni. Odbori sreskih društev so dolžni javiti vsako zborovanje z dnevnim redom tri dni prej sreskemu načelstvu.

— Tovarišem — sokolskim delavcem. Tovariš A. Adamič je napisal dramo iz kmečkega življenja »Očim«, ki se nahaja v arhivu ZKD. Pri izbiri repertoarja naj se ozirajo na to delo našega tovariša, katero ga je s prav zadovoljivim uspehom uprizorilo že več podeželskih odrov.

— Lepo priznanje na šolskem polju. V sredo, dne 12. oktobra t. l. se je zbralo učitelstvo sodnega okraja Sv. Lenart v Slov. gorah v središču Slovenskih gor pri Sv.

Trojici. Lep dan, še lepši razgled po bogato obdaranih gorah v vsej jesenski lepoti je privabil skoraj vse učitelstvo na zborovanje in privabil tudi našega priljubljenega sreskega šolskega nadzornika tov. Tomažiča Ivana iz Maribora. Ob tej priliki je bila izročena g. nadzorniku diploma častnega članstva društva v priznanje za napredek šolstva v okraju in hvaležnosti učitelstva. Krasno diplomu je narisal priznan umetnik prof. gosp. Sirk Albert od Sv. Lenarta. Predsednik društva tovariš Golež je v jedrnatih besedah očrtal delo in zasluge nadzornikove, nakar se je ta v prisrčnih besedah zahvalil za priznanje, poudarjajoč, da je on izvršil le dolžnost. Vse priznanje pa učitelstvu, ki je vedno na svojem mestu v stremljenju za napredek novodobnega šolstva. Prisrčno in odkrito razmerje je najlepše priznanje, ki ga človek doživi! Srčna želja vsega učitelstva je, naj nas še dolgo let vodi, nam utira pot za napredek naroda. Učitelstvo mu bo sledilo z voljo in delom za blaginjo jugoslovenskega naroda tu ob severni meji! — S.

»Za čeno, za moja in za otroke —
»Tempo« čerži na oblohe —
LJUBLJANA Za gotovino: MARIBOR
Gledališka 4 Selenburgova 4 Slovenska 18

— Miklavž štev 2., igra v dveh dejanjih. Igra je primerna za Miklavževe prireditve, zlasti v krajih, kjer je več državnih uslužbencev. Strojepisni izvod dopošlje: Zolnir Oskar, Maribor, Franciškanska ulica 21.

— Psihologija, ki jo letos za božič izda Slov. Šol. Mat. kot redno publikacijo, ne bo teoretsko razpravljaje o psihinih pojavih in zakonitostih, temveč na znanstvenih temeljih sloneče — navodilo za spoznavanje drugih (odraslih pa ne odraslih) ljudi in samega sebe. In tako se n. pr. začetek poglavlja »Polnovredna duševnost in pa nje plehki surrogat« glasi takole:

To ali ono besedo, rečenico in tudi stavek zlasti v medsebojnem občevanju dokajkrat izgovoriš le bolj »z navade«, kakor navita ura, n. pr.: »žal« ne pridem; »prav lepa« hvala; »čast mi je«, da se predstavim (a lahko da — se predstavljajš nekemu, ki ga ne poznaš in tudi ne potrebuješ ter te i ne zanima). Kaj ni to le farizejstvo in kaj n' so po takem vsakojakem konvencionalnosti (priljudnosti) v družabnem življenju in zlasti še ves pravilnik o lepem vedenju zgolj — »kulturne laži«? Toda ali so vse to res le besede »brez pomena«? Ali je res samo hinavščina in nič več, če na pr. komu prinesem »dobro jutro«, če si v vlaku prijazen s tujo damo, ki ti sedi nasproti, ako dekle občuduje prijateljičino obleko ali pa gost hvali gospodinjinu otroke, če se v vsakdanjem življenju oziramo na človeško občutljivost ter ž njo tako ali tako računamo? Ako bi stvar imela biti tako, tedaj je v isti ni človek človeku — volk, a glavno sredstvo v boju za obstanek — premetenost in slepilo!

Po točnejšem opazovanju se ne more izmakniti dejstvo, da utripi naše duševnosti izkazujejo poleg pravih, »polnokrvnih« doživetij še obilico plehkih, blehlih, votlih in kakor da ponarejenih. Ko si na pr. včasih zares jezen, kako vse drugačna, polnovredna je ta pristna jeza, kot pa če se drugičkrat iz tega ali onega razloga le delaš, kakor da bi bil jezen. Niti otroška duša ni brez plehkih doživetij. Tako je na pr. nekaj nad 4 leta star deček doma padel ter si malo opraskal koleno. Pa ti na ves glas zajoka ter mater roti s povzdignjenimi rokami: »Mamica, prosim te, pošlji po rešilni avto!« Da je otrokova prošnja tukaj povsem plehka, hočem reči kakor naslani ogenj, ki ne peče, bi se pač pokazalo, brž ko bi mati ustregla otrokovi želji ter bi res pridrel avto, da fantiča odpelje v bolnico. Z besedo »plehek« pa ni rečeno, da bi tako doživetje nemara sploh ne zaslužilo imena duševni pojavi: le to je pomen te besede, da je plehko doživetje d r u g a č n o od pravega. Plehka doživetja označuje to, da so nekakšna senca pravih. Večinoma le izgleda tako, kakor da si tukaj v istini: jezen ali presenečen, ko se v tem smislu igraš z otrokom ali s kom šališ; da si prijazen s tujcem, ki ž njim prvič govoriš; da si v resnici žalosten, ko greš iz vljudnosti za pogrebom; ali resen ko zgolj iz pritajene zvedavosti stopiš v cerkev; ali razposajen, ko se delaš razposajenega v razposajeni družbi; in kakor bi zares vsikdar tudi verjel, kar na pr. trdiš v šali (ko recimo zaspani hlapec zjutraj zazeha, če: »Oj, ko bi prišel volk in snedel dan!«) itd.

Osebnostne zadeve.

—i Z odlokom ministrstva prosvete so imenovani za stalne učitelje naslednji učitelji, odnosno učiteljice: Franc Sivec v Zagradcu, Josip Saneč v Čatežu ob Savi, Eva Mlekuv v Poprežju pri Mariboru, Emil Zorn v Krškem, Franja Kenda v Črmošnjicah, Kazimir Savnik v Libojah, Živko Tomšič v Kramarovicah, Ljudmila Pahor v Gančanah, Franja Gombač v Polhovem gradu, Roza Martelanc v Konjicah. Na novo so imenovani: Pavla Ličar v Kostanjevici, Ana Azman v Prevaljah in Stanislava Zaman v Cerkljah pri Kranju.

Učiteljski pravnik.

—Š Rodbinske doklade — nakazilo teh na podlagi pravilno izpolnjenih in od davčne uprave potrjenih prijav. Na sekcijo prihajajo čedalje pogostejše vloge za intervencije pri upravnih oblastih glede nakazil rodb. doklad, ki so pa čisto preuranjene, kar nam kaže nastopni primer, ki smo ga doznali na merodajnem mestu. — Neki tovariš je vložil prijavo za rodb. doklado za ženo dne 9. v mesecu in je 18. prih. meseca že prošil za intervencijo, da pride čimprej do doklad. Doznali smo, da je bila njegova vloga rešena že 15. v mesecu in da je bil dan nalog odd. VII., da predpiše in nakaže doklado, ki se mu dejansko izplača s plačo za november. Ker izvršuje odd. VII. likvidacijo rednih prejemkov v času od 5.—20. v mesecu, se tačas ne rešujejo taki nalogi, ker bi bilo to tehnično neizvedljivo, kajti vsak čas bi se morali menjati zneski v likvidacijskih listih in plač. seznami ter drugih listinah, ki jih mora sestaviti odd. VII. ob vsakem nakazilu mesečnih plač. — Naloge za predpise in nakazila novih prejemkov izvršuje odd. VII. v času od 21. (25.) v mesecu do 5. dne v mesecu, ko se ponovno prične likvidacija plač za prihodnji mesec. Vsi zneski, ki pripadajo posameznikom na novih ali zvišanih prejemkih za prejšnje mesece, se pripišejo k redni plači, ki se nakaže prvi mesec po onem, v katerem so se vpisali novi ali zvišali prejemki v likv. list. Prej se torej ne morejo izvršiti taka nakazila in to iz razloga, ker se ne zahtevajo posebni plač. seznami za ta doplačila. Plačilne seznane za razliko na zvišanih (novih) prejemkih pa je treba predložiti v času, ko se prijavlja nove prejemke koncem budžetskega leta, t. j. če dospo novi prejemki 1. II., odn. 1. III., se izplačajo ti v aprilu, odnosno maju, a se ne morejo vnesti za čas od 1. II. do 31. III. v plač. seznane za april, odnosno maj, ker spadajo za omenjeni čas v prorač. leto, ki je minilo 31. marca.

—Š Odgovor: M. M. iz B. — Ako ste napredovali v II./4. skupino z odlokom ON br. 95725 z dne 30. decembra 1930, Vam dospe 1. per. povisek dne 30. decembra 1933, pravica do VIII. skupine pa 30. decembra 1934.

Mladinska matica

—mm Z 9. seje M. M. I. Za razstavo mladinske književnosti, ki jo priredi ženski pokret v Beogradu in v drugih mestih naše države, se je sklenilo poslati po dva izvoda vseh publikacij Mladinske matice rednih in izrednih izdaj. Ribičičevo knjigo »Miklavževa noč« odposlamo naknadno, knjige darujemo potem za dečjo čitalnico. 2. Tudi za dečjo razstavo, ki jo priredi slovenski odsek ženskega pokreta za časa velesoja v Ljubljani, bomo dali po en izvod vseh naših publikacij. 3. Prečital in odobril se je seznam listov in revij, ki jim bomo pošiljali »Naš rod« gratis. 4. Ker je uvelodil urednik radi manjšega obsega »Našega roda« drobnejši tisk, se je sklenilo, da se honorarji za stran sorazmerno povečajo. 5. Tajništvo so došla prva imena poverjenikov in propagatorjev za Mladinsko matico od posameznih sreskih društev.

—mm Popravek. V seznamu naročnikov Mladinske matice, ki ga je uprava predložila sreskemu učiteljskemu društvu za litijski okraj, je bila pomotoma izpuščena šola v Veliki Kostreznici. Ker bi se to lahko tolmačilo, da je dotična šola brez naročnikov, ugotovljamo tem potom, da ima šola letos izmed 57 učencev 11 naročnikov, v letu 1930/31. jih je imela 20, lani pa 9. Prosimo našega poverjenika za litijski srez, da te podatke vnese v svoj seznam.

MOJ ODGOVOR.

V zadnjem času je priobčil »Učit. tovaris« dva članka, ki obravnavata mojo kritiko o knjigah »Mladinske matice« in ki je izšla svoj čas v »Slovincu«. Iz izvajanj anonimnega pisca pa neprikrito govori osebno sovražno nerazpoloženje napram moji osebi in to razpoloženje piscu niti ni pustilo, da bi točno prebral mojo kritiko. Saj drugače bi bilo nemogoče, da je nakopil v svojih dveh člankih toliko neštvarnosti in praznih osebnosti. Osebnosti so pa odločne že v navadnem življenju, a kaj šele, če jih prinaša strokovni list v imenu naše najidealnejše mladinske institucije. Resnega človeka je nevedno, odgovarjati na osebnosti, zato pa tudi ne maram govoriti o njih. Dotakniti se hočem samo treh trditev, ki mi jih podtikuje anonimni pisec, dasi o njih v moji kritiki ne najdem niti trohice, odgovarjam pa ne radi sebe, temveč radi tega, ker zadevajo druge, po vsem nedolžne osebe.

Popolnoma neosnovana in zlobna je trditev, da sem priobčil kritiko namenoma uprav v času, ko se nabirajo člani za Mladinsko matico. Da je izšla kritika baš v onem času, je bilo zgolj nepredvideno in nesrečno naključje, ki ga ni zakrivilo uredništvo »Slovincu«, še manj pa kritik sam. To lahko potrdi ne le uredništvo, temveč tudi moji znanci.

Anonimni pisec mi očita, da sem proglasil v svoji kritiki pisatelja Franceta Bevka za plagiatorja. V resnici sem pa pisal, da Bevkova povest »spominja« na nemške »Reise-

Naša gospodarska organizacija.

—g Prenosišča za učitelstvo v mariborskem Učiteljskem domu. Kuratorij doma je sklenil v svoji zadnji seji, da priredi dvojce sob v domu za prenočišča učitelstvu, ki se mudi po opravkih v Mariboru. Ena soba je namenjena učiteljem, druga pa učiteljicam. V vsaki je po pet postelj. Prenosišča je 10 dinarjev. Na željo dobi lahko tudi prehrano po zmerni ceni. Kdor želi uporabiti to ugodnost, naj po možnosti sporoči dan prihoda in število prenočnin na naslov: Penzionat Učiteljskega doma v Mariboru, Kosarjeva 41.

—g Učiteljskemu domu v Mariboru je darovalo sresko učit. društvo Maribor levi breg glasom sklepa občnega zbora od prebitka letnega obračuna znesek 500 Din. Učiteljsko društvo Maribor desni breg je istotako sklenilo na svojem občnem zboru, da podpiše 10 deležev, t. j. 1000 Din. Sresko učit. društvo v Murski Soboti je poslalo 500 Din v poravnajo zaostale članarine. Razen tega je pa plačalo temeljni kamen z zneskom 1000 Din. Ti lepi zneski pričajo, da se učitelstvo zaveda velikega pomena našega doma. Darovi so tem bolj dragoceni, ker tudi dom čuti današnjo gospodarsko krizo zlasti še sedaj, ko je potrebno poravnati račune nabav in opremo. Zato apeliramo tudi na ostala društva, zlasti ona, ki so zaključila poslovno leto s prebitki, da se spomnijo doma bodisi z darovi, temeljnimi kamni, ali pa, da podpišejo primerno število deležev. Gori imenovana društva naj bodo drugim vzgled.

—g Seja upravnega in nadzornega odbora Učiteljskega doma v Mariboru se vrši v sredo 2. novembra.

—g Nova pravila r. z. z o. z. Učiteljski dom v Mariboru pošljemo vsakomur, če nam sporoči svojo željo.

—g Samopomoč učiteljskih otrok v Ljubljani, reg. zadr. z o. zav. 1. oktobra je umrl tov. Vittoriju v Središču sinček. Zadruga mu je nakazala 2070 Din posmrtnice. Zato boste te dni prešli vsi člani položnice za 2. smrtni slučaj. Tisti člani, ki so plačali že za 2. slučaj ali še celo več, ne bodo prešli položnic. Nobeden član naj ne pošilja denarja, če ni prejel od zadruge položnice, na kateri je zapisano, za kaj mora plačati. Ker se je del Dunajske ceste prekrstil v Tyrševo cesto, zato je odslej naslov sledeč: Samopomoč učiteljskih otrok v Ljubljani, Tyrševa cesta 17.

romanec. Naši literarni zgodovinarji trdijo, da več Jurčičevih romanov spominja na Walterja Scotta, radi tega pa še nikomur izmed nas ni prišla v glavo smešna trditev, da je Jurčič plagiral Scotta. Sumničiti Bevka plagiatstva, bi bila od moje strani skrajna gorostasnost, saj je Bevk izmed naših sodobnih avtorjev moj najljubši pisatelj, čigar del ne preberem samo enkrat, temveč trikrat ali pa še večkrat.

Višek nerazsodnosti pa je dosegel anonimni pisec s trditvijo, da očitam »Kresnicam« dejstvo, da so zbrale okrog sebe same Primorce. Kaj takega ne izraža moja kritika niti z eno črko. Bilo bi pa v resnici tudi komično. Na Primorsko me vežejo najiskrenejša prijateljstva in najlepši spomini. Anonimnemu piscu pa moram tudi povedati, da sem jaz sam Primorec, če ne več, na polovico pa gotovo. Moralne posledice vseh teh zlobnih, naravnost iz trte izviti sumničenj in trditev bo moral nositi pač anonimni pisec sam.

Gospodu Ribičiču zabranjuje uredniška d'skretnost, da bi navedel motive, ki so mi narekovali kritiko letošnjih »Kresnic«. Ker jaz nisem navezan na nobeno diskretnost, lahko govorim javno o tem svojem zločinu, ki sem ga napravil s tem, da sem svoj čas napisal slabo delce, ki ga je moral odbor Mladinske matice po vsej pravici odkloniti. Radi tega pa nisem »pobesnel«, kakor se mi očita, temveč sem še danes odboru hvaležen, da me je obvaroval blamaže, kakor je moral biti odbor hvaležen, da mu je nekdo v svojo škodo in v njegovo korist izpregovoril nekaj odkritosrčnih, zgolj dobro mislečih besed, ki pa so bile nazadnje samo odmev našega splošnega mnenja o obliki in vsebini letošnjih »Kresnic«.

Josip Vandot.

K POLEMIKI.

Da se polemika ne zavleče v neskončnost, bom kratek. Odgovarjam samo na tiste tri točke, ki jih Vandot posebno poudarja.

1. V članku »Moj odgovor«, ki ga ni pisal anonimni pisec, ampak Josip Ribičič, je rečeno samo, da je izšla kritika baš v dneh, ko se nabirajo naročniki za »Naš rod«. — In to je dejstvo, ki se ne da utajiti.

2. O Bevkovem »Lukcu« je pisal Vandot med drugim, da se človek pri čitanju ne more otrestiti spominov na nemške »Reiseromane«, ki so take dogodke preresetavali tudi na Bevkov način. To pomeni pač, da je to Bevkovo delo posnetek nemških »reiseromanov« in zato sem upravičeno napisal: »Vandot nekam namiguje, da je Bevkova povest plagiat nemških »reiseromanov«.

3. Da bi kdo trdil, da se Vandot zaganja v Primorce v »Kresnicah«, ni res. V članku stoji dobesedno: »Tudi o kakem zapostavljanju Neprimorcev na račun Primorcev, o katerem namiguje Zupanec, ni govora«.

Vandotu se v tem oziru torej prav nič ne očita. Članka, na katerega odgovarja, pač ni točno prebral!

A. Širok.

Pri naročilih potom Učit. gosp. poslovalnice upoštevajte knjigarno Učiteljske tiskarne!

—mm O naših publikacijah piše tudi Boris Orel v članku: Iz sodobnega mladinskega slovstva, ki je izšel deloma v 5-6., deloma v 7-8. številki »Doma in svet«. V poglavju Povedi s poučno snovjo piše: Udeleževanje učitelja pedagoga v naši sodobni mladinski književnosti je prav dobro vidljivo ob spisih kakor so »Vrtinaričev«, »Botra z Griča« in »Mihec in Jakec«. Imenovani spisi so mladinsko slovstvo, ki gre igrati v šolski pouk, sloni nezavedno na črti zadnjih obrisov starih kultur ter je končno zavedno pisano glede na spol in starost mladine... Ribičičeva otroška knjiga »Mihec in Jakec« pa postavlja zanimiv tekst, tako vsebinsko kakor oblikovno. Ta tekst z velikimi tiskanimi črkami in vmesnimi podobami (podobisje), ki so tudi neke podobe črk, besed in dejanj, je zares nazoren in reprezentativen. Kar je bila nekoč velika kultura podobopisja in slikopisja Egipčanov in Babiloncev, to je danes igrača, ki nosi v sebi tajno, vzgojno ost... V poglavju Mladinska povest na bajni ploskvi piše Orel: Velikega teksta pogreša naša mladinska književnost. Danes ta tekst skuša izoblikovati naravno France Bevk. Z »Lukcem« je ustvaril dokaj čisto mladinsko povest, ki bi bil njen pomen mnogo večji, če ne bi drugi padel s svojim medlim pustolovskim svetom znatno pod ravno prvega...

Ko govori o živalski pravljici, omenja kritik med drugim: Josip Ribičič ima od naših mladinskih pisateljev največ ironičnega duha, ki ga pa nepravilno in neekonomično izrablja pri ustvarjanju svoje stilno skrbno pisane živalske pravljice (Miškolin)... In le v pravljici je mesto Ribičičevi ironiji. Saj je brez nje pravljica tako suha, uradna in premiselna. Iz primerkov v tuji književnosti dobro vemo, da se je iz velikih nasprotij ironije in prisrčnosti, šegavosti in resnosti, pameti in nespameti, žalosti in veselja vedno spočela dobra baročna pravljica, ki je njega živost raztežljivejša, če je njen tvorec hoffmanski viharik brez pedagoških predsodkov.

Poglavje o legendi govori o Lovrenčičevem delu takole: »Tiho življenje« izvira iz ljudskega izročila in iz nekkih resničnih legendarnih dejanj. Temu primerna je njegova oblika, ki je legendarno kronična, umetniška. Zaradi tega je »Tiho življenje« brez dvoma najlepši dogodek v mladinsko-leposlovni produkciji preteklega leta. Legende pod imenom »Tiho življenje« so prvič slovenske in drugič imajo svoje bogato ozadje, religiozno kulturo slovenskega ljudstva... Legenda o »Kriščevem trnu« in Legenda o udarjeni Materi Božji sta brezprimerni osnovi za nenapisano karakterologijo primorskega in gorenjskega človeka... Nasledel pa prinaša »Tiho življenje« med nas čudovito, doslej nepoznano podobo slovenskega otroka, s čimer smo že odkrili in ocenili tajno vzgojno in umetniško vrednoto takih knjig.

Na kritiko v »Zvonu«, kjer se zaletava Zupanc v Primorci v »Kresnicah«, objavlja predzadnja »Istra« iz Zagreba daljši članek, ki obsoja Zupanca in uredništvo »Zvona«.

Knjiga, ki nam prikaže veličino Nikola Tesle, knjiga, ki nas vpelje v kraljestvo elektrotehnike, knjiga, ki je v dobi elektrike prav tako potrebna učitelju kot učencu, knjiga, ki bi ne smela manjkati v nobeni knjižnici in v nobeni hiši, je »Nikola Tesla in razvoj elektrotehnike« od dr. L. Čermelja. Prednaročila sprejema Mladinska matica do 31. oktobra.

Učiteljski pevski zbor JUJ.

—pev Koncert v Mariboru in Celju. —Kakor je bilo že javljeno, priredi naš pevski zbor v Mariboru, ob priliki slovesne otvoritve Učiteljskega doma koncert, dne 5. novembra ob 20. uri v dvorani Uniona. Ob tej priliki se je odbor obrnil tudi na tovariše v Celju, ki so takoj pokazali veliko naklonjenost zboru, ter mu na čelu s tovariši: Pogačnikom, Gerlancem in Šegulo pripravili vse potrebno za koncert v Celju 6. novembra ob pol 17. uri v dvorani Ljudske posojilnice. Opozorjamo na ti dve prireditvi vse tovariše in tovarišice s prošnjo, da si rezervirajo vstopnice že v predprodaji. Koncert v Celju se vrši popoldne radi tega, da je omogočen obisk okoličanom.

—pev Pevkam in pevcem! Sobotni pevski tečaj se bo vršil od 19. do 21. ure. Prihodnji sestanek zbora bo v petek 4. novembra ob 9. uri v Glasbeni Matici. Iz Ljubljane odpotujemo 5. nov. ob 13.43, nakar se vrši ob 20. uri koncert v Mariboru. Tu prenočimo in se vrnemo v Celje 6. nov. z vlakom, ki odhaja iz Maribora ob 14.20. Koncert v Celju ob pol 17. uri, odhod proti Ljubljani ob 19.25. Obklepa koncertna z znakom! Udeležba dolžnost!

—pev Bližnje pevke in pevci bodo imeli pevski tečaj že v četrtek 3. novembra od 19. do 21. ure.

Šolski radio.

—r Program za V. teden. V petek dne 4. novembra bo pripovedoval g. Viktor Pirnat: Bajke o Gorjancih. Razpored: 1. Pregleden opis Gorjancev. 2. Kako je Trdina nabiral bajke in kje so nastale. 3. Pripovedovanje bajk po krajih kakor se vrše: Od Semiča preko Trdinovega vrha in Opatove gore po podgorjskih in žumberških obronkih do Stojdrage

Stanovska organizacija JUJ iz društev:

Vabila:

— JUJ SRESKO DRUŠTVO V LJUTO-MERU. V smislu sklepa zadnjega občnega zbora vabim vse člane upravnega in nadzornega odbora, kakor tudi člane pedagoškega in obeh knjižničnih odsekov na sestanek, ki se bo vršil v četrtek, dne 3. novembra t. l. ob 16. uri v Gornji Radgoni. Dobrodošli tudi ostali tovariši (-ice), ki se zanimajo za stanovske zadeve. — Mavrič, predsednik.

Poročila:

+ JUJ SRESKO DRUŠTVO V LA-SKEM je zborovalo v Zidanem mostu v Sokolskem domu v soboto 8. okt. 1932. ob pol 9. uri zjutraj. Navzočih je bilo 123 tov. in tovarišic, kar znaša 92%.

Tov. predsednik pozdravi vse navzoče tovariše in tovarišice in otvori zborovanje. Na predlog tov. Lebarja imenuje predsednik kot overovalca zapisnika zadnjega zborovanja tov. Majerja in tovarišico Drobnič Nino.

Prečita se dopis sekcije »Jugoslovenska učit. kred. zadruga. Pristop.« Dopis je vzel članstvo na znanje. Vse potrebne tiskovine glede pristopa k imenovani zadrugi ima tov. blagajnik in so članstvu na razpolago.

Nadalje se prečita dopis glede članarine in dolga kraj. šol. odborov za »Popotnika«. Tov. blagajnik ugotovi, da je naše društvo v šolskem letu 1931/32. v polni meri zadostilo finančnim zahtevam napram sekciji. Pač pa v mesecu septembru letošnjega leta nekaj šol ni nakazalo društvene članarine, zato prosijo, da članarino prizadete šole čimprej nakazujejo. Vso zaostalo naročnino za »Popotnika« pa naj tov. upravitelji takoj poravnajo. Odnosno izposlujejo, da krajevni šolski odbori zadostijo tozadevno zakonskim predpisom.

Prečital se je in pretresal dopis odbora Mladinske matice glede izvolitve sres. referenta in propagande za publikacije Mladinske matice. Po daljši debati se je ugotovilo, da učitelstvo v našem srezu v polni meri propagira za imenovane publikacije in je na vsaki šoli bil pričetkom šolskega leta izvoljen referent za Mladinsko matico. Na podlagi te ugotovitve smatra tovarišica Razpotnik, da je sreski referent za Mladinsko matico za naš srez nepotreben. Predlog je bil soglasno sprejet.

H koncu pripominja poverjenik za Slov. Šol. Matico tov. Musar, da nekatere šole še niso plačale naročnine za lansko leto zato pričakuje, da bodo prizadete šole v najkrajšem času poravnale zaostalo članarino.

Tovariš preds. poroča o poteku in sklepih banovinske in glavne skupščine našega združenja. Banovinska skupščina je potekla v najlepšem redu in soglasnosti, dočim je glavno skupščino skušala motiti galerija. Sklepi in resolucije so bile objavljene v Učit. tovarišu, zato je ponovno poročati o tem odveč.

Tov. Gerlane poudarja, naj bodoče šolske knjige odgovarjajo lokalnim potrebam. Internati za učiteljske niso na mestu. Nadalje naj bo učiteljske dostopno vsem in ne samo nekaterim. Predlaga, da se pridružimo sklepom kranjskega učit. društva glede učbenikov in internatov. Predsednik pojasni, da tudi sekcija v celoti ne odobrava uvedbo internatov in da bo te težko realizirati, ker bržkone sredstev ne bo na razpolago.

Sreski šolski nadzornik tov. Potočnik pripominja, da moramo biti glede sprejema na učiteljske precej egoisti in da naj krepko zastavimo svoje sile, da se bodo pri sprejemu upoštevali v prvi vrsti otroci učiteljev.

Tov. Kislinger predlaga, da naj se naša organizacija zavzame za omejitve učbenikov katerih množina in diferencialna vsebina je našemu šolstvu v kvar.

Tov. nadzornik predlaga, da naj tovariš Gerlane nastopi pri prihodnjem zborovanju s formuliranim predlogom, o katerem se bo ponovno razpravljalo. Predlog je bil soglasno sprejet.

Tov. Bučar je govoril glede izpraznitve učiteljskih stanovanj ob priliki premestitev, upokojitve in smrti učiteljev. Zato predlaga, da naj sekcija izposluje, da se imenovani tozadevni odlok min. prosvete omili. Tudi ta predlog je bil soglasno sprejet.

Po zborovanju se je vršila uradna sreska učiteljska konferenca.

Dušan Lunder, tajnik. Pleskovič Rudolf, predsednik.

+ JUJ SRESKO DRUŠTVO ZA MARI-BOR — MESTO je imelo svoj redni letni občni zbor dne 29. septembra t. l. na I. deški osnovni šoli v Mariboru. Od 84 članov je bilo prisotnih 60 to je 71%.

Tovariš preds. Hočevar izraža svoje zadovoljstvo, da so se odzvali tovariši in tovarišice vabilu odbora za vstop k društvu, tako da so vsi učitelji in učiteljice mariborskih šol včlanjeni v skupni organizaciji. Pozdravi posebej gospoda nadzornika I. Tomažiča in tov. Antona Hrena kot gosta.

O banovinski skupščini poda izčrpno poročilo tov. Womer. Glede Mladinske matice in Našega roda se je razvila živahna debata, nakar se je sprejel predlog tov. Alta:

Prosimo sekcijo: 1. da nam sporoči, kolika je knjižna zaloga Mladinske matice; 2. kaj misli ukreniti, da se ta knjižna zaloga čimprej razpeče in letošnji primanjkljaj Mladinske matice krije; 3. tako razpečavo bi pospešila razprodaja po znižanih cenah ob raznih prilikah, kakor Miklavžovo, Božič in drugi.

Z ozirom na sklep skupščine, da se posvetovalni odbor Mladinske matice opusti, se izvolijo tovariši Samec, Feinig in Porekarjeva, ki bodo prevzeli propagando v naših šolah za Naš rod in Mladinsko matico ter bodo poročali želje in nasvete ožjemu odboru Mladinske matice.

Nadalje poroča tov. Womer o namenu in delovanju Učiteljske Gospodarske Poslovalnice. Navedel je razne ovire ter dokazal, kako lepe uspehe bi lahko donášala ta gospodarska institucija, če bi se tovariši (-ice) v polnem obsegu zavedali in bi se iste posluževali. H koncu priporoča našo knjigarno in apelira na zavednost članstva.

Tov. predsednik poda zanimivo poročilo o drž. skupščini v Beogradu, nakar so bile sprejete sledeče resolucije:

1. Da se onemogočijo izgedi, kakor so bili na letošnji glavni skupščini, naj se v bodoče vse skupščine vršijo izven Beograda in sicer v vseh večjih krajih Jugoslavije.

2. Poročilo centrale naj se pošlje društvom vsaj 14 dni pred glavno skupščino.

3. Pozivamo glavni odbor, da v sedanjih težkih časih štedi tako, da bo mogoče že s prihodnjim letom dajatve za centralo znižati.

4. Posebno pozornost naj posveča izdajanju org. časopisov, da ne bodo ti pasivni, naklada naj odgovarja številu naročnikov.

5. Vsa dosedanja učiteljska naj ostanejo še nadalje. Smo proti temu, da bi bila učiteljska samo na sedežih banovin ter internatsko urejena.

Društvo je zborovalo v preteklem letu šestkrat, odborovih sej je bilo tudi šest. Predavanj je bilo pet. Odposlalo in prejelo je društvo v tem letu 162 dopisov. Edino odsek za Učiteljski naraščaj ni dospel do akcije, kar bi bilo želeli, da se v bodočem letu popravi.

Zadovoljivo pa je bilo poročilo blagajničarke tov. Wieserjeve. Vsa članarina je plačana in vse obveznosti društva poravnane, kar je vsekakor zaslug vestne in vztrajne blagajničarke. Poročilo se je vzel z velikim zadovoljstvom na znanje in odobrenje.

Članarina se določi kakor lani Din 180—, za poročene Din 110—. Prispevek za Učiteljski dom ostane in društvo pristopi takoj z enim deležem k Učiteljskemu domu, z drugimi pa po možnosti ob koncu tega leta.

Tov. Hren poroča o slavnostni otvoritvi Učiteljskega doma, o odkritju spominske plošče pok. M. Neratu, o skupnem zborovanju petih društev, o nameravanih razstavah, o Ispavčevi pevski župi in prireditvi »Besede«, o koncertu učiteljskega pevskega zbora iz Ljubljane. Izpolni se je pri odborovi seji izvoljeni pripravljalni odbor za koncert učit. pevskega zbora.

Nadalje priporoča in pojasni slike, ki jih je založil Učit. dom v Mariboru: Gaspari: »Jesen«; Vokač: Svetovna žetev pšenice«; Blažič: »Kad je kod nas podne«. Vse mariborske šole so takoj naročile omenjene slike.

Predlogi: 1. Tov. Rode: Predlagamo, naj sekcija JUJ v Ljubljani stori potrebne korake na merodajnem mestu, da učitelstvo končno prejme delnice Agrarne priv. banke, ki jih je svoječasno podpisalo in za katere

je že pred poldrugim letom vplačalo polni znesek. Potrebno je, da te delnice prejme zainteresirano učiteljsvo čimprej, da mu ne zapade kupon, ki je bil ostalim delničarjem že davno izplačan.

2. Tov. Hočevar: Pri decentralizaciji splošne uprave naj se ne pozabi tudi na šolstvo. Pozivamo sekcijo, da stavi v tem pogledu svoje predloge na merodajnih mestih.

3. Tov. Burnikova vabi navzoče tovarišice, da bi pristopile kot članice k ženski podružnici Ciril in Metodove družbe.

4. Priporoča se pristopitev k društvu hišnih najemnikov.

5. Tov. Feinig apelira na navzoče, naj se spomnijo koroških Slovencev ter pošljejo odviše slovenske knjige poverjeniku Kluba koroških Slovencev in sicer na I. deško osn. šolo.

6. Javijo se naj oni tovariši (-ice), ki želijo knjige Slov. Matice.

7. Nadalje predlaga, naj se uvede v Učit. tiskarni knjiga za pritožbe in nasvete.

Tajnik: Womer. Predsednik: Hočevar.

Novosti na knjižnem trgu.

—k Poziv na subskripcijo. Priručnik za šolo rada. Zaninovič Stefan, učitelj in tajnik obl. odbora P. R. K. v Zagrebu namerava izdati posebno priručno knjigo za delovno šolo. V tej knjigi bo podrobno predelana metoda čitanja in pisanja, jezikovnega in stvarnega pouka, zemljepisja, zgodovine, prirodo-pisa, fizike, telovadbe in risanja.

Praktičnemu računstvu je posvetil pisec posebno pažnjo in obravnava s pomočjo ročnega dela vse računske operacije.

Tudi pravljice in basni se obravnavajo po navodilih pisca s spopolnjevanjem z ročnim delom. V knjigi so tudi navodila za vse panye rokotvornega pouka.

Delo bo tiskano v najkrajšem času. Cena v prednaročilu Din 100—. Knjigotržna cena bo znatno višja.

Naročila in denar se pošlje na naslov: Stjepan Zaninovič, tajnik O. O. P. C. K. Zagreb, Jurišičeva ul. 3.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmarjši znesek Din 5.—

Ne samo kot darilo,

temveč v vsakdanji rabi potrebujete; očala, barometre, toplomere, daljnogleda, mikroskope, foto-aparate itd., katere kupite najugodnejše pri strokovnjaku

FR. P. ZAJEC, izprašan optik in urar LJUBLJANA, Stari trg 9

Velika zaloga raznih ur in zlatnine. Ceniki brezplačno.

VELETRGOVINA

F. König

CELJE

Velika izbira igrač, galanterijskega blaga in gramofonov, kakor tudi žepnih predmetov in raznih kovčegov.

RESTAVRACIJA

NOVI SVET

LJUBLJANA

GOSPOSVETSKA CESTA 14

Priznana dobra kuhinja, posebna soba za sestanke; sprejema naročila za skupne obede po zmernih cenah. Postrežba točna in solidna.

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI

Je najmoderneje urejena in izvršuje vse tiskarske dela od najpreprostejšega do najmodernejšega.

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. — Ilustr. knjige v enobarvnem in večbarvnem tisku. Brošure in knjige v malih in največjih nakladah. — Časopise, revije in mladinske liste.

Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.

LASTNA TVORNIKA ŠOLSKIH ZVEZKOV

Šolski zvezki za osnovne, mešč. in srednje šole. Risanke, dnevniki in beležnice.

Vse tiskovine za društva in šole (lepake, letake, izpričevala itd.) dajte v tisk Učiteljski tiskarni!

klavirjev

BAJDE JOSIP

Ljubljana, Gosposvetska cesta 12

KDOR OGLAŠUJE TA NAPREDUJE!

DEŽNIKI

L. MIKUŠ

LJUBLJANA

Mesni trg štev. 15

Na malo Na veliko

Ustanovljeno L. 1839. Telefon št. 2252.

UČITELJSKA KNJIGARNA

Ima v zalogi »Galerijo naših mož«: 1. Trubar, 2. Vodnik, 3. Slomšek, 4. Prešeren, 5. Levstik, 6. Stritar, 7. Jurčič, 8. Gregorčič, 9. Aškerc, 10. Tavčar, 11. Levko, 12. Erjavec, 13. Jenko, 14. Cankar, 15. Gangl, 16. Parma, 17. Keranec, 18. Maister, 19. Župančič, 20. Strossmayer. Silka 10 Din.